

Opetushallitukselle

Asia: Suomen Rehtorit ry lausunto Opetushallitukselle järjestyssääntöohjeesta ja mobiililaitteoppaasta

Viite: Lausuntopyynnön ja aineiston diaarinumero: OPH-617-2025

Suomen Rehtorit ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto järjestyssääntöohjeesta ja mobiililaitteoppaasta (jäljempänä aineisto) sekä kutsusta osallistua asiaa koskevaan kuulemistilaisuuteen Helsingissä 27.2.2025.

Toteamme, että sekä järjestyssääntöohje että mobiililaitteopas liitteineen ovat asiantuntevasti laadittuja. Lainopillinen ja pedagoginen näkökulma on nähdäksemme otettu huomioon tasapainoisesti. Myös perustuslain (731/1999) 16 §:n 1 momentin mukainen jokaisen oikeus maksuttomaan perusopetukseen sekä perusopetuslaissa mainittu lapsen etu (628/1998, 3 a §) ja pyrkimys liikunnalliseen elämäntapaan on otettu vähintäänkin implisiittisesti huomioon. Aineistossa käytetty terminologia on pääpiirteissään täsmällistä ja kauttaaltaan ymmärrettävän yleiskielistä.

Mobiililaitteen määritelmä on määritelty riittävän väljästi. Joitain muita yksittäisiä käsitteitä tulisi vielä täsmentää. Tällaisia ovat esimerkiksi siirtymät koulupäivän aikana ja pakottava tarve yhteydenpitoon. Kiinnitämme myös huomiota siihen, että järjestyssäännöllä on oma erityinen roolinsa, koska ne sisältävät osittain suoraan lainsäädännön pohjalta annettavia määräyksiä. Näin ollen puhekielisiä käsitteitä kuten limsa ei tulisi tässä yhteydessä käyttää vaan ne tulisi korvata yleiskielisillä käsitteillä (virvoitusjuoma).

Opetushallituksen laatima materiaali auttaa merkittävästi opetuksen järjestäjiä omassa työssään, mitä tervehdimme kiitollisuudella. Opetushallitus voisi vielä saatesanoissaan rohkaista opetuksen järjestäjiä laatimaan oppilaitoskohtaiset järjestyssäännöt keskitetysti, mikä lisäisi näiden painoarvoa, mahdollistaisi monivivahteisemman keskustelun ja samalla vähentäisi ylimääräisen hallintotyön määrää. Tässä työssä opetuksen järjestäjän olisi luonnollisesti otettava huomioon oppijoiden ikä ja kehitystaso sekä eri oppilaitosten erityispiirteet.

Toivomme joitakin johdannonomaisia täsmennyksiä teksteihin. Aineistosta tulisi käydä yksikäsitteisesti ilmi, mitkä määräykset tai esimerkkilauseet ovat suoraan lain nojalla velvoittavia ja siten muuttamattomia. Toimiva ratkaisu voisi olla soveltamisohjeen kaltainen liite joko erillisenä tai tekstin ohessa sekä järjestyssääntöohjeeseen että mobiililaitteoppaaseen. Koska lähtökohtaisesti opetuksen järjestäjä laatii oppilaitoksissaan sovellettavat järjestyssäännöt, Opetushallituksen laatima materiaali toimii nimenomaisesti opetuksen järjestäjien tukimateriaalina.

Aikuisten perusopetus muodostaa aineistoon liittyen, lasten perusopetuksesta huomattavasti eroavan oman soveltamisympäristönsä. Toivomme, että aineistossa tuotaisiin selvemmin ilmi, mitkä seikat koskevat aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan opiskelevia. Perusopetuslain aikuisten perusopetusta koskeva 46 § on käytännön koulutyössä jokseenkin vaikeatulkintainen.

Terveystieteiden mobiililaitetta saa jatkossakin käyttää oppitunneilla. Selvä lähtökohta on, että opetussuunnitelman mukaan koululaisen lääkehoidosta vastaavat huoltajat ja lapsi itse oman kehitystasonsa mukaisesti. Terveystieteiden ei voi olla eikä sen edes tule opetuksen järjestäjän tehtävä. Jos puhelimen tai muun mobiililaitteen käyttö on välttämätöntä oppilaan henkilökohtaiseen terveystieteiden, on opettajan tai rehtorin mahdollista saada tähän liittyen tiedot lapsen sairaudesta ja sen vaatimista toimista vanhemmilta, erikoissairaanhoidosta ja kouluterveydenhuollosta. Tämän perusteella opettaja tai rehtori voi antaa esityksen mukaisen luvan puhelimen tai muun mobiililaitteen käyttöön oppitunnilla.

Toivomme Opetushallitukselta ohjeita, millä tavoin rehtorin tai opettajan myöntämä lupa mobiililaitteen käyttöön terveystieteiden perusteiden perusteella voidaan kirjata esimerkiksi oppilastietojärjestelmään. On syytä huomata, että tietosuojaa korostava perusteettoman tiukka tulkinta saattaa estää lapsen edun toteutumisen ja pahimmillaan vaarantaa hänen terveystietensä. Koulun arjessa yksittäisen aineenopettajan ei ole mahdollista selvittää itselleen aiemmin tuntemattoman oppilaan tilannetta, jos tieto ei ole helposti saatavissa. Tämä korostuu erityisesti isoissa oppilaitoksissa.

Aineisto sisältää myös kysymyksiä, joissa Opetushallituksen antama ohjeistus perustuu Opetushallituksessa tehtyyn laintulkintaan eikä tuomioistuinten ratkaisukäytäntöön tai lainsäädännön esityksiin. Esimerkkinä mainitsemme mobiililaitetta koskevan lainaussitoumuksen tekemiselle asetettavan 15 (tai 18 vuoden) ikärajan, joka Opetushallituksen mukaan perustuu hallintolain (434/2003, 14 § 3 mom.) tulkintaan. Aineistossa tulisi selvästi tuoda ilmi kaikki ne seikat, jotka perustuvat viranomaisen tekemään tulkintaan lain sisällöstä. Tämä helpottaisi erityisesti pienten ja yksityisten opetuksen järjestäjien työtä.

Järjestyssääntörikkomusten yhteydessä tulee aika ajoin harkittavaksi rikkomuksesta ilmoittaminen sosiaali- tai poliisiviranomaiselle. Kaipaisimme vielä aineistoon suuntaviivoja, joiden perusteella voisi tulla harkittavaksi asian siirtäminen muiden viranomaisten tehtäväksi, mikäli oppilaitoksen käytössä olevat kurinpito- tai muut keinot eivät olisi riittäviä.

Helsingissä 3.3.2025

Päivi Ikola
puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry